

260
270 Note Last

(i) Printed Pages: 7]

Roll No. 15054584...

(ii) Questions : 9+9+9]

Sub. Code : 8054

Exam. Code : 1103

B.Ed IVth Semester Examination

1047

KNOWLEDGE AND CURRICULUM

(In All Mediums)

Paper : C-19

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Note :- Attempt *one* question each from Unit-I to IV.
Unit-V is compulsory. All questions carry equal marks.

Unit-I

1. Discuss the role of teacher and student in construction of knowledge.

Or

2. Explain the difference between knowledge and skills, knowledge and information and reason and belief.

N-530

(1)

Turn Over

Unit-II

3. How can education help in enhancing National integration ?

Or

4. Discuss ways and means of inculcation of values.

Unit-III

5. Discuss the concept of curriculum. What are the essentials of a good curriculum ?

Or

6. Discuss the community-centred approach to curriculum development.

Unit-IV

7. Explain the philosophical ideology of pragmatism and its educational implications.

Or

8. Explain the educational thoughts of Tagore.

N-530

(2)

Unit-V

9. Write short notes on the following :

- (i) Sources of knowledge.
- (ii) Education for modernization.
- (iii) Curriculum visualized at state level.
- (iv) Recommendations of NC FSE-2005.

N-530

(3)

Turn Over

Answer

हिन्दी माध्यम

नोट : इकाई I से IV तक प्रत्येक से एक-एक प्रश्न कीजिए। सभी प्रश्नों के अंक समान हैं। इकाई V अनिवार्य है।

इकाई-I

1. ज्ञान निर्माण में अध्यापक तथा विद्यार्थी की भूमिका का वर्णन कीजिए।

अथवा

2. ज्ञान तथा कौशल, ज्ञान तथा सूचना तथा कारण तथा विश्वास में अन्तर बताइए।

इकाई-II

3. शिक्षा राष्ट्रीय एकता बढ़ाने में कैसे सहायक है ?

अथवा

4. मूल्यों की गणना करने के तरीके तथा साधनों का वर्णन कीजिए।

इकाई-III

5. पाठ्यक्रम की अवधारणा का वर्णन कीजिए। अच्छे पाठ्यक्रम की जरूरतें क्या हैं ?

अथवा

6. पाठ्यक्रम विकास के समुदाय-केंद्रित उपागम का वर्णन कीजिए।

N-530

(4)

इकाई-IV

7. व्यवहारवाद की दर्शन शास्त्रीय विचारधारा तथा इसके शैक्षणिक निहितार्थों का वर्णन कीजिए।

अथवा

8. टैगोर के शैक्षणिक विचारों की व्याख्या कीजिए।

इकाई-IV

9. निम्न पर संक्षिप्त टिप्पणियाँ लिखिए :

- (i) ज्ञान के स्रोत
- (ii) आधुनिकीकरण के लिए शिक्षा
- (iii) राज्य स्तर पर पाठ्यक्रम
- (iv) NC FSE-2005 की सिफारिशें।

N-530

(5)

Turn Over

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਹਿਅਮ

ਨੋਟ: ਇਕਾਈ (I) ਤੋਂ (IV) ਤੱਕ ਹਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਇਕਾਈ (V) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਇਕਾਈ-1

1. ਗਿਆਨ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

2. ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਕੌਸ਼ਲ, ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਫਾਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਵਰਕ ਵੱਸੋ।

ਇਕਾਈ-11

3. ਸਿੱਖਿਆ ਡਾਸਟਟਰੀ ਏਕਤਾ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਇਕ ਹੈ ?

ਜਾਂ

4. ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਇਕਾਈ-111

5. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਾਰਣੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਉਹੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀਆਂ ਸਰੂਰਤਾਂ ਕੀ ਹਨ ?

ਜਾਂ

6. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਸਮੁਦਾਇਕ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

(6)

N-530

ਇਕਾਈ-IV

7. ਵਿਵਹਾਰਵਾਦ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਰਹਾਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਅਕ ਉਲਝਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

8. ਟੈਗੋਰ ਦੇ ਪੈਰਿਅਕ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਇਕਾਈ-V

9. ਨਿਮਨ ਉੱਚੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ:

(1) ਗਿਆਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ

(2) ਅਧੁਨੀਕਤਾ ਅਤੇ ਪੈਰਿਅਕ

(3) ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਸਿੱਖਿਆ

(4) NCFSE-2005 ਦੀਆਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ।

N-530

(7)